

„МИСТЕРИЯТА НА ЕЛЧЕ“

интервю с Хектор Камара Семпере

Професор Хектор Камара Семпере е специалист по каталунската религиозна литература от Средновековието и член на съвета на „Мистерията на Елче“, организацията, която отговаря за опазването, поддържането и празнуването на празника в съответствие с традицията. Той обяснява защо тази религиозна драма е едно от най-големите ни културни съкровища.

Какво прави пиесата „Мистерията на Елче“ уникално събитие за Европа?

Няколко характеристики обясняват тази уникалност. Обичам да казвам, че „Мистерията на Елче“ е единствената пиеса, която се изпълнява непрекъснато повече от 500 години, нещо, с което нито Шекспир, нито мюзикълите на Бродуей могат да се похвалят.

Освен това, по думите на Масип, това е „най-добрият жив и видим документ на средновековния театър“. Имаме безброй стари пиеси, но не знаем как са се играли. В „Мистерията на Елче“, обаче, имаме както текст, така и постановка и следователно сякаш пътуваме през тунел във времето, който ни отвежда директно в Средновековието.

Каква роля играе популярното участие?

„Мистерията на Елче“ е известна като „Феста“, това е най-доброто ѝ определение: празник, който включва цялото население. Въпреки че постановката се провежда ежегодно на 14 и 15 август, тя изисква постоянна работа от много доброволци през цялата година. Театрите не са съществували през Средновековието. Ето защо, наред с религиозния си характер, спектакълът се провежда в базиликата Санта Мария, където монтажисти работят на сцената с подови и въздушни елементи, следвайки вековна традиция. Освен това, работният екип включва фризьори и шивачи, които придават на героите правилен външен вид, както и електротехници или монтьори, наред с други; общо почти 300 души дават живот на тази религиозна драма, изпълнена от певците от параклиса и хорът (наречен Escolanía).

Разбира се, спектакълът „Мистерията на Елче“ нямаше да има смисъл без публиката. В продължение на два последователни дни местните жители и посетителите не само придружават действията, които предхождат представлението, но и се тълпят по пейките и галериите на базиликата, за да присъстват на постановката. Въпреки, че познава перфектно сюжета, драмата продължава да ги вълнува година след година.

До каква степен децата са съществена част от „Мистерията на Елче“?

Децата винаги са били от съществено значение в това изцяло изпято представление. Трябва да се има предвид, че жените не са имали право да участват в средновековни пиеси и, следователно, когато е имало женски персонажи, такива роли са се поемали от деца заради високия им тембър на гласа. Тази традиция е оживяла и до днес.

Подборът е много строг по отношение на вокалните умения на певците и децата с ентузиазъм приемат работата, която включва тяхното участие. Поради характеристиките на пиесата, едно от най-ярките предизвикателства, пред които са изправени децата, е пробата с ангела, която показва дали те изпитват замаяност при спускане от 25-метров купол в Арасели или Маграна, въздушните елементи на сценичната техника.

Какви чувства предизвиква спектакълът у публиката?

Чувствата са различни за всеки един човек. Не трябва да забравяме, че „Мистерията на Елче“ е религиозна театрална постановка за смъртта на Дева Мария и възнесението на небето в тялото и душата, тема, която вдъхва дълбок плам сред вярващите. Вярата обаче не е задължителна, за да се насладите на Мистерията. Има някои зрители, които, заплени от първото преживяване, се връщат втори път и се чувстват сякаш посещават съвсем различно шоу. И това не е изненада, защото живописното пространство варира в зависимост от мястото, което заемате в базиликата: композицията на сцената, гледката на героите, светлината и музиката се възприемат по различен начин, но винаги остават зрелищни и поразяват зрителите. Всяко преживяване е уникално. Към това трябва да се добави и осъзнаването да бъдеш свидетел на представление, което изисква алтруистичната работа на общност, наследила тази традиция от своите родители, баби и дядовци, общност, към която човек се присъединява, защото я чувства като своя. Тази страст за постигане на обща цел се вижда ясно и предизвиква емоцията на всички присъстващи.

Какво означава тази пиеса за град Елче?

„Мистерията на Елче“ продължава да се играе на 14 и 15 август всяка година, защото това е фестивалът на Елче. И нищо не обединява един град повече от неговите празници: всеки жител се идентифицира с тях.

За разлика от други средновековни „мистерии“, тази на Елче е такава, че най-добре успява да обедини населението, за да празнуват заедно. И именно консолидирането на тази символична и свързана с идентичността природа позволи

на „Мистерията на Елче“ да продължи да съществува във времето, докато други спектакли изчезнаха.

Всъщност обявяването на „Мистерията на Елче“ за нематериално наследство на човечеството от ЮНЕСКО признава, че неговото опазване зависи от връзката му с хората на Елче, поради което жителите му продължават да обединяват сили, за да може да остане жив този спектакъл завинаги.